

РЕЦЕНЗИЯ

От професор, доктор Албена Николаева Андонова, Медицински факултет, Тракийски университет, 7.5 Здравни грижи, 7. Здравеопазване и спорт
върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност доцент, по професионално направление 7.5 Здравни грижи, обявен в ДВ, бр. 100 от 01.12.2023 г., с кандидат доктор Момчил Костов Баев.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Единствен кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност доцент е Момчил Костов Баев. От приложената справка в документите по конкурса и при прегледа на документите е видно, че кандидатът отговаря на изискванията на нормативните документи, регламентиращи заемането на академичната длъжност доцент, професионално направление 7.5. Здравни грижи.

Момчил Костов Баев през 2012 г. придобива ОКС бакалавър в специалност „Социални дейности“ на Стопански факултет във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, а през 2015 г. ОКС магистър в специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ на Факултет по обществено здраве в Медицински университет – София. В същия университет през 2020 г. придобива ОНС „Доктор“ по „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве.

Минимални изисквани точки по групи показатели за академична длъжност доцент в Нов български университет (НБУ) се изисква да има 570 т., формирани се от показатели от групи А, В, Г и Д.

Кандидатът участва в конкурса с общо 819,3 т. формирани от сбора точки от показатели А, В, Г, Д, Е и Ж.

Показател А - Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" - представен е дисертационен труд на тема „Рискове пред здравната система на Република България в условията на бежанска криза“.

Дата на защита: 27.10.2020, Диплома No/дата: 807-Д / 20.11.2020 г. на МУ-София, ФОЗ. -50т. от изискуеми 50т.

Показател В 3. - представен е хабилитационен труд – монография със заглавие „Качество на живот и психично здраве на медицинските специалисти в България“. ISBN: 978-619-92312-7-2. 100т. от изискуеми 100т.

Показател Г:

Г 7. - Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация - представени са 5 публикации индексирани в световните бази данни Web of Science и Scopus. Формират 125 т.

Образец за структура на рецензия/становище по конкурс за заемане
на академичните длъжности доцент и професор в НБУ

Приложение 3 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

Г 8. Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове - 4 статии 94,3 т.

От изискуеми 200 т. М. Баев представя данни за 219,3 т.

Показател Д 10. - Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове - представени са 4 цитата в списания индексирани в Web of Science носещи 60 т. от минимално изискуеми 50 т.

Показател Е:

Е 17. - Участие в международен научен или образователен проект. По този показател са представени две участия в международни проекти носещи общо 40 т.:

- „To touch the untouchable: Combating traditional and new anti-Roma stereotypes“;
- „Co-designing Citizen Social Science for Collective Action (Co-ACT): Better visibility of trans and non-binary people in research work and on the labor market“.

Е 18. Ръководство на национален научен или образователен проект. М. Баев декларира участие като ръководител на впечатляващ брой проекти 7, формиращи общо 280 точки.

Показател Ж:

Ж 25. Наличие на изследователска или творческа програма. Кандидатът представя Програма за психично здраве на медицинските специалисти с изследователски елемент, стартирала ноември 2022 и продължаваща към момента на конкурса. Носеща му за участието в конкурса 10 т.

Ж 26. Членство в национални и/или международни организации и асоциации в съответното професионално направление.

М. Баев е член на 10 български и международни организация, което е индикация за висока обществена и научна ангажираност по различни дейности и инициативи в полза на различни каузи и проблеми. По този показател има също 10т.

Ж 32. Водени публични лекции от името на НБУ по покана на ВУ или престижни национални/международни организации (или по покана на НБУ - за външни кандидати)

Кандидатът за заемане на академичната длъжност доцент е лектор на две публични събития посветени на обществено значими проблематики с национално и международно значение (общо 20 т.):

- Психично здраве и социална работа с пациенти с ХИВ инфекция, юни 2021 г.
- Организация на здравното обслужване на бежанци от Украйна – теоретични и практически аспекти, 15.06.2022 г.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд, творчески изяви или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

Образец за структура на рецензия/становище по конкурс за заемане на академичните длъжности доцент и професор в НБУ

Приложение 3 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

В конкурса за заемане на академичната длъжност доцент, по професионално направление 7.5 Здравни грижи д-р Баев участва с рецензиран монографичен труд озаглавен „Качество на живот и психично здраве на медицинските специалисти в България“.

Дисертационният труд е посветен на психичното здраве на медицинските специалисти в България като основен индикатор за качеството на живот на хората избрали да работят в сферата на здравеопазването.

Психо-емоционалните проблеми, произтичащи от естеството на медицинските професии оказва силно влияние върху професионалния и личния им живот.

В монографията са анализирани най-честите психични проблеми – хронични стрес и умора, развитие на Бърнаут синдром, произтичащи от работата с болните и отражението на работната среда.

Отражението на пандемията COVID-19 върху психо-емоционалното състояние на медиците също е разгледано от автора, като са проучени редица проучвания за психичното здраве на здравните професионалисти преди и след пандемията.

Стойностно е и проведеното авторско пилотно проучване, проведено от мултидисциплинарен екип с активното участие на психолози с цел да се потърсят работещи решения за подобряване на психичното здраве на медиците.

Компетентно проведените анализи и собствено проучване дава основание на автора да фокусира вниманието ни към важните проблеми в сегашната система на организация и структура на здравеопазването ни, които имат негативно отражение върху психичното здраве на работещите в сектора.

Най-честите причини за влошено психично здраве сред медиците е вследствие от критично ниския брой медицински специалности и значително високия брой медици в пенсионна и предпенсионна възраст. Подчертано е, че другите фактори, формиращи стресогенната работна среда произтичат от вътрешни за лечебните заведения взаимодействия с колеги, работата с болни и техните семейства, и нарастващите изисквания на обществото към медицинските специалисти.

Прави впечатление дълбоката загриженост на автора към повишаване качеството на живот на медицинските специалисти и подобряването психичното им здраве, както и работа в посока постигане на устойчиво равновесие между личен и професионален живот при тях.

В монографията са посочени примери и са отправени препоръки за изработване и прилагане на стратегии за подкрепа психичното здраве на медицинските специалисти и от там подобряване на качеството им на живот.

2. Оценка на приносите.

Научно-теоретични и практико-приложните приноси на Момчил Баев са в няколко направления:

- *В сферата на психичното здраве на медицинските специалисти.*

Разработен е монографичен труд по един много актуален, но все още встрани от фокуса на обществото и институциите проблем. В резултат на проведените проучвания авторът предлага широк набор от интервенции като решения на индивидуално ниво, на ниво

Образец за структура на рецензия/становище по конкурс за заемане на академичните длъжности доцент и професор в НБУ

Приложение 3 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

лечебно заведение и на национално и политическо ниво, които формират реални предизвикателствата пред българската здравна система. Предлагат се промени в политиките, институционални реформи, които могат да създадат по-поддържаща и устойчива работна среда за здравните професионалисти.

• *Сексуално здраве и ХИВ*

Кандидатът има научно-теоретичен принос с представени 2 свои публикации, но и богат практически опит на терен с различни маргинализирани групи, застрашени от заразяване с ХИВ и обучението им за самоизследване за вируса и повишаване на личната отговорност към здравето.

• *Бежанци и мигранти*

По темата има представени три публикации и дисертацията, и практическа дейност на терен по-един от най-наболелите проблеми в България, като външна граница на Европейския съюз.

• *Имунизации и COVID-19*

По този проблем има представени 2 научни публикации. Изследователските интереси на Момчил Баев в сферата на инфекциозните болести и тяхното влияние върху здравната система, общественото здраве се засилва по време на пандемията COVID-19.

• *Ромска общност*

Работата по това направление е представена в 2 публикации. Повишаване на информираността, мотивацията, обучението на ромите за повишаване на здравната култура е проблем, засягащ значителна част от общността. Стимулиране на ромски младежи да продължат обучението си в медицински професии дава възможност не само за личностно развитие на младежите, но има и положителен ефект и върху общността.

3. Цитиране от други автори.

Една от публикациите представени за участие в конкурса е посветена на тема с международна значимост и е цитирана в четири статии публикувани в списания индексирани с престижната световна база данни Web of Science.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Приносите на Момчил Баев имат висока научна и практическа стойност и са в следните области:

• *В сферата на психичното здраве на медицинските специалисти.*

През 2023 г. М. Баев създава терапевтична група за здравни специалисти. С помощта на психотерапевт се провежда превенция на професионалното прегаряне и справяне с негативния стрес на работното място на базата на психотерапия в парадигмата на психодрамата.

Участва във формирането на група от посланици на добра воля на психичното здраве сред медиците от различни населени места в страната. Целта е намаляване на ефекта върху психично-здравните изяви, но и се дава гласност на проблема за борба със стигмата.

Организира провеждане на практически занимания за медицински специалисти свързани с изкуство/арт терапия за справяне със стреса на работното място.

Образец за структура на рецензия/становище по конкурс за заемане
на академичните длъжности доцент и професор в НБУ

Приложение 3 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

- *Сексуално здраве и ХИВ*

В сферата на сексуалното здраве и ХИВ кандидатът работи от 2010 г. В момента продължава да работи по проблема като консултант и изследовател по редица проблеми на лица в риск от ХИВ инфекция. През 2018 г. създава първата в България програма за домашно тестване за ХИВ. Провежда най-мощното в страната ни проучване сред мъжете, които правят секс с мъже (МСМ) за нагласите към и достъпа до скринингово изследване за вируса. На база на проучването създава аргументирано становище-препоръка към Консултативния съвет по ХИВ към министъра на Здравеопазването за регулиране на тестването за ХИВ в домашни условия. Това довежда и до регистрация в Изпълнителна агенция по лекарствата на първото у нас медицинско изделие за самотестиране за ХИВ в дома, без участието на медицински специалист.

В периода на пандемията от COVID-19 и като член на Международното дружество по СПИН, активно участва в провеждане на ваксинацията на лица с ХИВ срещу Sars CoV-2 и намаляване риска от заболяване с коронавируса сред същата популация. В този период продължава да ръководи програмата за самотестиране за ХИВ докато всички Кабинети за анонимно и безплатно консултиране и изследване за СПИН (КАБКИС) в Регионалните здравни инспекции в страната остават затворени.

- *Бежанци и мигранти*

От 2015 г. кандидатът реализира дейности в защита на здравето и здравеопазването на бежанци, търсещи международна закрила, още при първата вълна на пристигащи десетки хиляди мигранти от Близкия изток. Личния му опит и липсата на проучвания по проблема дават основание на кандидата да разработи дисертация за придобиване на ОНС „Доктор“ на тема „Рискове пред здравната система на Република България в условията на бежанска криза в Европа“. В резултат на която описва редица недостатъци в организацията на здравното обслужване на мигрантите. Емпиричните данни, които събира обхващат няколко типа групи/популации – лица търсещи (или получили) международна закрила, специалисти и хуманитарни работници, заети с тази популация, лекари и професионалисти по здравни грижи и стажант-лекари в последна година на обучение. На база на това М. Баев прави мултидисциплинарен преглед на проблематиката и обективно оценява и предлага модели за оптимизиране.

- *Имунизации и COVID-19*

В работа му по проблема се откроява емпиричното доказване на връзката между противоепидемични мерки и заболяемост и смъртност от COVID-19 от друга.

Участва в изследвания за нагласите към ваксините сред българите, като първото такова е проведено от кандидата и екип. Изследването стартира непосредствено при появата на ваксините срещу COVID-19 в България и още преди да бъдат достъпни за всички граждани, а само за медицински специалисти. Анкетирани 2182 лица от цялата страна чрез онлайн въпросник.

В разгара на епидемията и с подкрепата на офисите на СЗО и УНИЦЕФ в България участва в разработването на Национална комуникационна стратегия за ваксинация срещу COVID-19 с методология. Стратегията е предоставена на Министерство на здравеопазването

Образец за структура на рецензия/становище по конкурс за заемане на академичните длъжности доцент и професор в НБУ

Приложение 3 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

и Министерски съвет, и става основа за, макар и закъснели комуникационни дейности от страна на министерството.

Момчил Баев и екип разработват първия у нас Наръчник за медицински специалисти за междуличностно общуване за имунизация, който служи за обучение и развитие капацитета на кадри в системата за по-ефективно общуване с пациентите и прилагане на методи като „мотивационно интервюиране“.

Участва в създаването на дългосрочна инициатива, наречена „Училище за ваксини“, която се състои от ежемесечни уебинари за попълване знанията на медицинските специалисти в страната по теми, свързани с ваксинапрофилактиката и др.

- *Ромска общност*

От 2010 г. до 2020 г. кандидатът проучва проблемите в достъпа до здравеопазване в ромска общност, качеството и продължителността на живота им, здравната култура и навици, капацитета за промяна на начина на живот в общността. Изследва хранителните навици на ромите в контекста на майчиното и детско здраве и ранното детско развитие. Участва в проучване за достъпа до здравеопазване, обхват на здравно осигуряване вкл. спешна помощ в ромска общност, което е проведено на терен „от врата на врата“.

Член е на екипа на две програми с устойчиви резултати: за подготовка на студенти от ромски произход в медицинските университети и подготовка и обучение на парамедици от ромски произход за нуждите на спешната помощ в София. В резултат на програмите стотици млад роми са приети (при равни условия с кандидати от общата популация) в медицинските университети в цялата страна. По втората програма също има постигнатите резултати и вече работещи парамедици.

III. Учебна и преподавателска дейност

Момчил Баев не е преподавател в НБУ, но притежава богат опит като учител и изследовател. Работата му до момента е пряко свързана с обучение на различни групи от общностите. Притежава богат теоретичен и практически опит на база образование, саморазвитие и работа по проучване, създаване и реализиране на проекти. Всичко това е основа, на която научният и практически опит на кандидата ще надгражда педагогическите му и научно-изследователски умения в областта на висшето образование.

IV. Административна и обществена дейност

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ има изявена обществена активност по едни от най-важните за обществото ни теми, каквито са психо-емоционалното пренатоварване на медиците, повишаване на здравната грамотност и информираност на обществото като цяло, но и на уязвими общности и лица, миграционния натиск и проблемите на мигрантите и бежанците. М. Баев активно и целенасочено работи и за оптимизиране и синхронизиране на нормативната уредба в държавата с цел постигане на по-висока ефективност на работата на държавните и неправителствени организации в областта на здравеопазването и социалните дейности.

Образец за структура на рецензия/становище по конкурс за заемане
на академичните длъжности доцент и професор в НБУ

Приложение 3 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

През 2020 г. Момчил Баев основава Фондация Астра Форум, която ръководи и до днес. Фондацията работи за устойчиво обществено развитие чрез способите на науката като прилага различни програми, предимно в сферата на здравеопазването. Основни теми на работа са инфекциозни заболявания, превантивна и социална медицина, психично здраве, обучение на медицински специалисти и застъпнически дейности за развиване на обществени политики.

V. Лични впечатления от кандидата.

Не познавам лично кандидата, но на базата на представените документи и доказателствен материал съм впечатлена от инициативността и обществената ангажираност на г-н Баев.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

На база на гореизложеното убедено давам положителен вот и предлагам на уважаемите членове на научното жури, да подкрепят кандидатурата на **Момчил Костов Баев**, дм за заемането на академичната длъжност доцент професионално направление 7.5 Здравни грижи и допускането му до избор от Академичен съвет.

Дата 20.03.2024 г.